

ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ХХ СТ.

ПРОГРАМА КУРСУ ЗА ВИБОРОМ ДЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Наталія Очеретяна,

науковий співробітник, Інститут проблем виховання НАПН України (м. Київ)

Олена Колініченко,

доцент кафедри теорії архітектури і містобудування

Національного авіаційного університету, член Спілки дизайнерів України (м. Київ)

8 клас

(35 год, 1 год на тиждень, 2 год резервний час)

Пояснювальна записка

Програма курсу за вибором «Візуальне мистецтво ХХ ст.» для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів розроблена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та Концепції профільної освіти, яка спрямовує на необхідність допрофільного навчання учнів основної школи.

Мета курсу «Візуальне мистецтво ХХ ст.» полягає в особистісному художньо-естетичному розвитку учнів, формуванні в них ціннісних орієнтацій у сфері мистецтва, комплексу художньо-естетичних компетентностей в умовах допрофільної освіти.

Загальна мета конкретизується в таких основних завданнях:

- формування навчально-пізнавальних компетентностей учнів через опанування системи знань та уявлень про мистецтво ХХ ст., основи дизайну в процесі сприймання та інтерпретації художніх творів і використання відповідних понять і термінів;
- розвиток та удосконалення художньо-практичних умінь і навичок у художньо-творчій діяльності, під час виконання проєктів;
- поліхудожнє виховання учнів;

– розвиток художніх здібностей, асоціативно-образного мислення та здатності до самоосвіти і професійного самовизначення.

В основу програми покладені принципи, дотримання яких забезпечує ефективність навчання: систематичності й послідовності, доступності, наочності, зв'язку навчання з життям, свідомості й активності в навчанні, індивідуального підходу до учнів.

Програма складається з двох тем, кожна з яких вивчається протягом одного семестру: перша «Художні напрями ХХ століття» акцентує новітні мистецькі напрями, стилі, авангардні явища, а друга «Мистецтво і сучасна культура» присвячена ознайомленню учнів з мистецтвом художньої фотографії, особливостями художнього образу в рекламі тощо. Порядок викладу навчального матеріалу та орієнтовні практичні завдання сприяють систематизації знань з образотворчого мистецтва та основ дизайну.

Програма елективного курсу «Візуальне мистецтво ХХ століття» розроблена з урахуванням спорідненості тематики інтегрованого курсу «Мистецтво» та може використовуватись для поглибленого вивчення образотворчого мистецтва за рахунок годин шкільного компонента*.

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до загальноосвітньої підготовки учнів
<p>Тема 1. Художні напрями ХХ століття. (14 год) Прояви модерну в архітектурі, живопису, скульптурі, декоративному мистецтві. Художня мова модерну в сучасному інтер'єрі. Модерністські інновації початку ХХ століття. Ритм і темп руху у творах футуристів. Кубізм. Комбінація безпредметних форм в абстракціонізмі. Експресіонізм та фовізм: пошук нових засобів виразності.</p>	<p>Учень називає імена відомих художників та архітекторів ХХ ст. і розпізнає їхні твори; наводить приклади застосування мотивів художніх напрямів ХХ ст. у сучасному декоративно-прикладному мистецтві;</p>

*Мистецтво. 5–8 класи / Масол Л., Гайдамака О., Горovenko В. та ін. // Художньо-естетичний цикл : програми для ЗОНЗ. – К.– Ірпінь : Перун, 2005. – С.122–183.

Вічні цінності неокласицизму в скульптурі, архітектурі. Класичні форми в сучасному інтер'єрі.

Неореалізм у живопису та графіці.

Символічні образи в живопису та графіці.

Театрально-декораційне мистецтво.

Синтез мистецтв. Авангардні художні напрями у створенні костюмів і декорацій.

Декоративний розпис, текстильна пластика.

Пошук відповідності звука й кольору. Взаємодія музики й живопису.

Кінетизм, оп-арт, орфізм, нетрадиційні арт-практики, комп'ютерна графіка.

Орієнтовні твори для сприймання:

Приклади архітектурних шедеврів ХХ ст. (А.Гауді, Г.Ейфель, Ле Корбюзьє, В.Городецький та ін.), творів скульптури (О.Архипенко, Ч.Макінтош та ін.), живопису (М.Періх, М.Врубель, О.Богомазов, М.Бойчук, Г.Клімт, Ж.Сьора, К.Піссаро, А.Матісс, В.Кандинський, К.Малевич, П.Пікассо, С.Далі та ін.).

Орієнтовні практичні завдання:

1. Розробка ескізу оздоблення екстер'єру та інтер'єру будинку музики (дитячого палацу творчості, музичної школи, музично-розважального центру, лялькового театру, дитячого кафе тощо) з дотриманням художніх особливостей того чи іншого мистецького стилю або напрямку.

Художні матеріали: графітні, кольорові, акварельні олівці; вугілля, сангіна; білі воскові олівці або крейда; білий, тонований папір.

2. Виконання ескізу рекламного плаката та театральної афіші.

Художні матеріали: графітні, акварельні, воскові олівці; гуаш, акварель, темпера, білило; білий, тонований папір чи картон.

3. Створення живописного панно «Кольорова симфонія», «Музика» тощо за мотивами музичних творів (безпредметна композиція).

Художні матеріали: гуаш, акварель, темпера, білило; білий папір, картон, полотно або інша фактурна поверхня.

Тема 2. Мистецтво і сучасна культура. (17 год)

Художня фотографія як вид мистецтва. Вплив комп'ютерних технологій на розвиток фотомистецтва. Фотокорекція, фотомонтаж, фотоколаж та їхня роль у рекламі, художній фотографії.

«Художні цінності» звичайної людини у відображенні поп-арту.

Реклама та її вплив на життя людини. Особливості створення художнього образу в рекламі. Роль кольору, шрифту в друкованій рекламі. Театральна та кіноафіша, рекламний плакат.

Фірмовий стиль та його складові. Прийоми надання стильової єдності. Види емблем та товарних знаків. Способи їх композиційної побудови.

Дизайн та його види (індустріальний, графічний, одягу та аксесуарів, архітектурного середовища, ландшафтний, виставковий, комп'ютерний, фото- та арт-дизайн). Зв'язок дизайну з рівнем розвитку науки й техніки, культури й мистецтва.

Пластична виразність та колірне рішення інтер'єру різних мистецьких епох. Декоративні елементи в сучасному інтер'єрі. Роль акцентів кольору в інтер'єрі концертних і театральних залів.

Орієнтовні твори для сприймання:

Фотоілюстрації дизайнерських розробок В.Кандинського, В.Татліна, О.Родченка, Е.Лісицького. Зразки фірмового стилю. Зразки художньої фотографії.

Орієнтовні практичні завдання:

1. Дизайн фірмового стилю музичного фестивалю або конкурсу: розробка емблеми (логотипа і знака); добір корпоративних кольорів та шрифту; ескізи

порівнює й характеризує засоби художньої виразності, використані митцями-представниками різних мистецьких напрямів; спільні та відмінні риси різних художніх напрямів та стилів;

інтерпретує образний зміст творів візуального мистецтва різних напрямів;

пояснює особливості композиційної структури мистецьких творів;

виявляє основні пропорції та конструктивну побудову форми предметів;

уміє створювати ескізи афіші рекламного плаката, використовувати композиційні прийоми для передачі руху або спокою; властивості кольору для створення колориту, різні художні матеріали й техніки, створювати виразні безпредметні композиції;

висловлює особисте ставлення до творів сучасного мистецтва;

володіє спеціальною термінологією в межах програми;

орієнтується в поняттях: композиція, стилізація, ритм, контраст, рельєф, модерн, модернізм, художні стилі, течії та напрями.

Учень називає основні види дизайну та їх особливості; імена відомих дизайнерів ХХ ст. та їх твори;

наводить приклади застосування фотографії в сучасному житті;

порівнює й характеризує засоби виразності різних видів дизайну, особливості їх композиційної побудови;

інтерпретує образний зміст реклами та зразків дизайнерської продукції;

пояснює прийоми побудови екстер'єру та інтер'єру, доцільність застосування певних художніх матеріалів та прийоми роботи з ними для розкриття художнього образу;

виявляє співмірність частин і окремих елементів композиції, врівноваженість об'ємів, емоційну виразність кольору; готовність до художньої самоосвіти;

уміє використовувати набуті знання з композиції для створення власних

прапора, прапорців, вимпела; розробка іграшки-талісмана, значка; ескізи сувенірних головних уборів, оформлення транспортних засобів; ескіз та макет об'ємної емблеми.

Художні матеріали: графітні та кольорові олівці, крейди, фломастери, маркери; кольоровий папір, різнофактурні матеріали.

2. Дизайн друкованої реклами музичного фестивалю або конкурсу з використанням фірмового стилю: плакатів, буклетів, оголошень, календарів, запрошень, візитівок.

Художні матеріали: гуаш, акварель, фломастери, маркери, кольорові крейди; тонований, різнофактурний папір, фото.

3. Дизайн оформлення музичного фестивалю або конкурсу: проект сцени музичного театру або літньої естради, дизайн світильників для сцени, глядацького залу; ескізи одягу ведучих; ескізи та макети призів.

Художні матеріали: графітні та кольорові олівці, кольорові крейди, фломастери, маркери, гуаш, акварель; тонований, кольоровий папір, фольга, картон, різнофактурні матеріали, тканина; пінопласт, пластилін, пластика.

художньо-конструкторських проектів; виконувати дизайнерські роботи;

висловлює особисте ставлення до творів сучасного мистецтва; оціночні судження про сучасну рекламу; власну думку про гармонію природного та культурного середовища життєдіяльності людини;

володіє спеціальною термінологією в межах програми;

орієнтується в поняттях: дизайн, реклама, фірмовий стиль, шрифт, фотоколаж, фотомонтаж.

МУЛЬТИМЕДІЙНА ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ

ПРОГРАМА КУРСУ ЗА ВИБОРОМ ДЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Людмила Масол,

канд. пед. наук, Інститут проблем виховання НАПН України (м. Київ)

Олександр Базелюк

науковий співробітник, Інститут проблем виховання НАПН України (м. Київ)

9 клас

(35 год, 1 год на тиждень, 2 год резервний час)

Пояснювальна записка

Програма курсу за вибором «Мультимедійна художня творчість» для 9-го класу загальноосвітніх навчальних закладів розроблена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та Концепції профільної освіти, яка спрямовує на необхідність допрофільного навчання учнів основної школи, використання варіативного компонента освіти для поглибленого вивчення базових шкільних предметів.

Мета курсу «Мультимедійна художня творчість» полягає в розвитку креативного потенціалу особистості у процесі поліхудожнього виховання учнів і набуття ними відповідного комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей в умовах допрофільної освіти.

Концептуальні засади. З огляду на мінімальний обсяг годин, що виділяється навчальним планом у 9-му класі на

базові предмети освітніх галузей «Естетична культура» та «Технології» (по 1 год на тиждень), а також враховуючи домінування в навчальних програмах з «Художньої культури» та «Інформатики» знань теоретичного характеру, виникає потреба в розширенні можливостей цих предметів для практичної художньо-творчої діяльності учнів з використанням комп'ютерних засобів. Елективний курс побудовано на ідеї інтеграції елементів змісту двох зазначених предметів, адже природа мультимедійних технологій, які поєднують різні види інформації (текстову, графічну, звукову), дидактично споріднена з інтегрованим курсом художньої культури. В основі змісту елективного курсу – культурологічний і компетентнісний підходи: перший зумовлює опанування мистецьких цінностей в широкому соціокультурному контексті на основі «діалогу культур», а другий передбачає трактування освітніх результатів як комплексу набутих компетентностей, які дозволять учням за-